

terjatev zahtevajočega upnika, ki jo ima do zavarovanja, in o tem, ali je izvršba na zavarovalno dajatev, na katero ima pravico dolžni zavarovanec, dopustna ali ne. Nositelju zavarovanja je šla po § 295 starega izvršilnega reda pravica do rekurza proti takemu nepravilnemu izvršilnemu sklepu. Slično kakor citirani zakonski predpis govori tudi § 255 ip., ki pravi, da morejo država, samoupravno telo ali sklad pod javno upravo obvestiti, da rubež ni dopusten ali pa plačilno prepoved izpodbijati z rekurzom. Vprašanje je, ali je semkaj prištevati tudi nosilce socialnega zavarovanja. Ako je bilo to vprašanje potrjeno po starem izvršilnem redu, ki je govoril le o oblastvu, je še manj razloga, da ne bi bilo to vprašanje pritrdilno rešeno po predpisu § 255 ip., ki govori o državi, samoupravnem telesu in skladu pod javno upravo.

Književna poročila.

Dr. Špehar Milan: Odgovornost brodarja osvrtno na haška pravila. Zagreb 1939. Samozaložba. 208 strani, vel. 8°. Cena ?

Brez dvoma najlepše monografsko delo v naši domači književnosti o pomorskem pravu. Prav za prav pa delo že ni več monografija, kakor bi kdo sodil po naslovu, kajti v svojem prvem delu obravnava dokaj izčrpno prevoz blaga po morju sploh (načini izkoriščanja broda, tipi, pravna narava, pojem prevoza blaga po morju), stranke pri tej pogodbi in zaveze brodarja. V drugem delu obdeluje pisatelj odgovornost brodarja, zlasti občo odgovornost lastnika broda in brodarja, odgovornost brodarja kot pomorskega prevoznika in načela o povračilu škode, v tretjem delu omejitve odgovornosti (pogodbena omejitev, klavzule o neodgovornosti, zakonska omejitev odgovornosti), v četrtem haška pravila, katerih besedilo je natisnjeno v angleškem jeziku po mednarodni konvenciji za zenačenje nekaterih pravil o konosamentu iz l. 1924, s srb.-hrv. prevodom. Dodano je abecedno kazalo.

Pomorsko zasebno pravo je samo po sebi za vsakega pravnika nad vse zanimivo, materija, ki jo obdeluje pisec, pa je še posebno zanimiva in tudi težka. Zbog netočne, dyumljive, premalo določene terminologije — ne samo domače temveč tudi tuje — je često težko z določnim izrazom zvezati določen pravni pojem. To težavo je pisec vsaj toliko srečno prebrodil, da v svojem delu z vsakim izrazom veže določen pojem, najsi se bo tudi morda kdo spotaknil ob ta ali oni izraz ali z njim zvezani pojem. Saj smo vsi pravniki lingvisti, pravi lingvisti pa žal niso pravniki.

Odgovornost in njene omejitve so obdelane jako popolno, jasno, točno, lahko razumljivo. Z nekaj podrobnostmi, kjer bi se dalo zastopati pač tudi drugačno mnenje, se tu ni moči bavit, ker bi tolmačenje vzelo preveč prostora. Delo sega do najnovejšega časa, povsod sta uporabljeni poleg revne domače obširna tuja literatura in judikatura; razmerje med posebnim pomorskim pravom in njegovim subsidiarnim virom odz. je skrbno obdelano.

Knjiga bo dobro služila tudi praksi, zlasti pa je važna zato, ker se tudi pri nas pripravlja prepotrebni novi pomorski trgovinski zakon, za katerega daje pisatelj tudi v tem delu koristne pripombe.*) Želeti je, da bi po nji segli tudi slovenski pravniki, zlasti oni, ki imajo kot pravni svetovalci podjetnikov, ki se bavijo s prekmorskim uvozom ali izvozom, neredko posla z odgovornostjo brodarja, pa tudi drugi, katerih strokovno zanimanje sega preko mej „kontinentalne“ vsakdanjosti. Priložnost imajo sedaj seznaniti se, da ponovim, tudi teoretično z eno najzanimivejših pravnih snovi.

Dr. M. Škerlj.

Stjepanović Nikola: Opšta teorija o Glavnoj kontroli Kraljevine Jugoslavije s naročitim obzirom na teoriju podele državnih funkcija i princip podele vlasti. 2. izd. z dodatkom. Beograd 1938, G. Kon, str. 180.

Pisec je docent za upravno pravo v Subotici in je promoviral na podlagi prve izdaje te knjige (iz l. 1937.). Kako potrebna in koristna je bila, kaže dejstvo, da je doživela v kratkem času enega leta dve izdaji. Pisec je bil za to delo odlično vzposobljen, ker je služboval pet let v glavni kontroli, ki je vprav Slovincem zelo malo znana. Njeno delovanje in organizacija namreč v slovenski pravniški literaturi še nista našli primerne obdelave. Tudi srbohrvatska literatura o glavni kontroli ne izkazuje nobenega večjega dela (gl. bibliografijo).

Knjiga obravnava teorijo glavne kontrole na podlagi bogate vsestranske prakse, ki je toliko važnejša, ker vsebuje zakon o glavni kontroli dovolj praznin, ki jih je morala popolniti šele praksa. Literatura o glavni kontroli kaže kljub temu še mnogo spornih vprašanj, katerih bi bilo najbrže več, če bi se glavni kontroli in njenemu delovanju posvečala v literaturi večja pozornost. In vendar je vse finančno poslovanje državne administracije kakor tudi samouprav podrejeno vsaj naknadnemu pregledu glavne kontrole, kolikor ni vezan izdelek iz državne in ev. tudi samoupravne blagajne že na njen predhoden pristanek (vizo). Zlasti spadajo pod pregled glavne kontrole odločbe o postavitvi državnih uradnikov in o njihovih pokojninah.

Že iz naslova knjige izhaja, da se je pisec posvetil predvsem vprašanju, kakšno mesto zavzema v sistemu državne organizacije, zlasti z ozirom na teorijo o trodelbi državne oblasti. Ko vidimo iz piščevih navedb, kako globoko posega delovanje glavne kontrole na vse delovanje državnega aparata in da kontrolira upravo in ima celo normativno oblast, ni čudno, da so hoteli nekateri pisci skonstruirati celo posebno kontrolno oblast, ki je neodvisna od drugih oblasti, četudi želi pisec večjo neodvisnost pri postavljanju članov glavne kontrole (gl. tudi § 104, št. 16 uradniškega zakona).

Knjiga ima ta-le poglavja: I. Sestava in organizacija glavne kontrole. II. Atribucije glavne kontrole in način njihovega izvrševanja. III. Glavna kontrola in teorija delitve državnih funkcij. IV. Glavna kontrola kot celota. Dodatek (v 1. izd. ga ni) vsebuje šest piščevih razprav o raznih specialnih vprašanjih iz njene kompetence, zlasti o njenem razmerju nasproti državnemu svetu in o tožbah, ki jih vloga glavna kontrola pri državnem svetu proti administrativnim odločbam, s katerimi je bil kršen zakon v korist posameznika.

*) Predlog je bil že l. 1937. vložen v Nar. skupščini, ki pa ga menda sploh ni vzela v roke. Koristno bi bilo ta predlog še enkrat skrbno pregledati, preden se vnovič vloži, pri tem se za ono snov, katerega obdeluje pisec, nikakor ne bo smelo in moglo mimo njegovega dela.

Pisec govori precej o vprašanju, kake komplikacije utegnejo nastati, če kak urad veže izvršljivost izdanega akta na predhodno soglasje glavne kontrole, kar se dogaja največ (str. 168) pri odločbah o pokojninah in o povračilih iz državne blagajne. Zanimalo bi pa, ali vežejo upravna oblastva tudi druge svoje odločbe na to soglasje, ker bi sicer lahko trpelo in bi se skompliciralo poslovanje državne uprave, ki je itak vezana na (predhodno) vizo. Tudi bi bilo potrebno, pokazati na dejansko važnost glavne kontrole kot tožiteljice (v varstvo zakona) pred državnim svetom, ker to iz uradnih statistik o poslovanju glavne kontrole ni razvidno. Ko govori pisec o obnovi tožbe pred državnim svetom na zahtevo glavne kontrole (str. 165), bi bil mogel dopustiti glavni kontroli zahtevo po obnovi razen v navedenih primerih še v 3. primeru, ko je vložilo tožbo upravno oblastvo.

Knjiga bo služila vsekakor odlično vsem osebam, ki imajo opravka z izvrševanjem državnega proračuna, zlasti uradništvu, obenem pa tudi zakonodaji, ki bo našla v knjigi bogato gradivo za popolnitev veljavnih predpisov.

Dr. Vladimir Murko.

Dr. Rudolf Sajovic: „Europäisches Rechtshandbuch“: Jugoslawisches Recht. Originalbeitrag. Stockholm, 1938. 4°, str. 58.

Marljivi urednik našega glasila je s tem svojim spisom podal prvi vodič po formalnem in materialnem civilnem pravu, ki velja v Jugoslaviji. Dobro ne bo služil samo tujcu, ki išče orientacije, marveč tudi domačinu, zlasti zato, ker se spis ozira na razlike v pravu na posameznih področjih, kolikor še ni zenačeno.

Procesualno in izvršilno pravo, stečajno in poravnalno postopanje mu zato ne dela težav. Na 22 straneh drobnega tiska je navedeno vse najvažnejše ter je pokazano, kje se v našem cpp. kažejo znana načela pravnih postopkov (ustnost, koncentracijska maksima, obvezno zastopanje po odvjetniku, razpravljalna in inkvizicijska maksima, iniciativa strank in sodišča, neposrednost) in kje zakon odstopa od teh načel.

Težji je prikaz materialnega prava, ker se je moral pisatelj ozirati na vsa pravna področja naše države. Razdelil in označil jih je takole: glede občnega državlanskega prava pomenijo črke A: območje srbskega o. d. z., B: območje apelacijskega sodišča v Zagrebu (odz. 1811); v Ljubljani in Splitu (odz. z novelami), v Sarajevu (via facti uporaba odz. 1811); C: območje apelacijskega sodišča Novi Sad (običajno pravo). — Trgovinsko pravo navaja že po novem zakoniku, ki je objavljen, pa še ni stopil v veljavo; obligacijski del pa razdeljuje: na A: trgovinski zakonik, ki velja v Beogradu in v Podgorici, B: trg. zak., ki velja v območju apel. sodišč v Ljubljani in v Splitu, C: trg. zak., ki velja v območju istih sodišč v Zagrebu in Novem Sadu.

Tako obdeluje predmete po geslih, ki jih je 64 in ki so merodajni tudi za prispevke iz drugih evropskih držav v tej pravni knjigi. Pri vsakem n. pr. „Eherecht“ navaja skupne določbe in posebnosti po pravnem stanju o. d. zakonikov A, B, C, ali „Fracht- und Transportrecht“, „Handelskauf“ po trgovinskih zakonikih A, B, C.

V tretjem delu obravnava očevisko dedno pravo (Erbhöferecht), ki velja v sodnem okraju Prevalje in delu kranjskega sodnega okraja (na Jezerskem), podaja vsebino novega zakona o gospodarskih zadrugah, nadalje uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov in na kratko označuje pravo hišnih (rodbinskih) zadrug, ki jih imamo v južnih in vzhodnih pokrajinah naše države.

Spis je zavit v poltrde plátnice in se nam predstavlja kot pri-kupna knjižica, ki ni običajna za posebne odtiske.

Dr F. Skaberné.

Dr. Kukman Vladimir: Bericht über die jugoslawische Gesetzgebung 1935. (Rassegna di Legislazione Jugoslava 1935). Istituto di studi legislativi. Rim, Palazzo di Giustizia, 1938, str. 791—805.

Avtor, ki po poklicu ni pravni enciklopedist, opisuje mednarodnemu pravnemu svetu mnogovrstno in pisano vsebino naše zakonodaje, kolikor more biti in tudi kolikor naj bo predmet pozornosti v inozemstvu. Na čelu poročila je pregled obdelane materije v laškem jeziku. Nato sledi v nemškem jeziku vsebina uredbe o ureditvi dela na pomorskih ladjah kraljevine Jugoslavije, Sl. Nov. štev. 86-XXII-225; uredbe o finansiranju velikih javnih del v svrhu poživljenja narodnega gospodarstva, pobijanja nezaposlenosti in pospeševanja tujkega prometa, Sl. Nov. štev. 30-VI-75 s spremembami in dopolnitvami, Sl. Nov. štev. 124-XXXI-305; uredbe o postopanju pri stavkah na železnicah, v ladjarstvu in na pošti, brzozjavu in telefonu, Sl. Nov. štev. 45-IX-116 in končno opis uredbe o poenostavljenju in pospešenju postopanja kazenskih sodišč, Sl. Nov. štev. 71-XVII-183 s pravilnikom o brezplačnem prevozu prič na državnih prometnih ustanovah za svrhe kazenskega postopanja, Sl. Nov. štev. 124-XXXI-308. — Vsebinska je prikazana zanesljivo in dovolj izčrpno, da more inozemski čitatelj zadobiti zadosten vpogled v zadevno materijo in event. novo ureditev primerjati s prejšnjim pravnim stanjem. Povsod je podan kratek ekspozé o zakonodajnem namenu pravne ureditve; navedena je ustavnopravna podlaga za uredbe in kolikor gre za izvršitev meddržavnih obvez tudi zveza z dotično meddržavno konvencijo.

Leto 1935 je bilo pri nas na prelomu dveh režimov in zakonodajna produkcija zato ni bila posebno aktivna. Vkljub temu obsegajo priloge k Službenim Novinam nič manj kot 1118 strani. V „Rassegni“ se načeloma ne objavljajo meddržavne konvencije, ratifikacije in pristopi, zakonodajni akti omejenega pomena, spremembe in dopolnitve prejšnjih predpisov, upravni akti, finančni zakoni, avtentična tolmačenja in seveda tudi ne neštevilni popravki tiskovnih in drugih napak. Avtor je za objavo v mednarodnem svetu pripravno materijo srečno izbral in je spričo prej navedenega razumljivo, da se n. pr. ni lotil uredbe o spremembi uredbe o maksimiranju obresti, Sl. Nov. štev. 24-IV ali uredbe o spremembi zakona o pobijanju spolnih bolezni, Sl. Nov. štev. 112-XXVI. Pač pa bi bilo event. omeniti uredbo o klirinških nakaznicah, Sl. Nov. štev. 237-LVII.

Dr. Juri Štampihar.

Dr. Kukman Vladimir: Bericht über die jugoslawische Gesetzgebung 1937. (Rassegna di Legislazione Jugoslava 1937). Istituto di Studi legislativi. Rim, Palazzo di Giustizia, 1939, str. 529—566.

Zakonodajno leto 1937. je bilo plodno, ne samo po obsegu (priloge Službenih Novin imajo 1991 strani), temveč tudi po vsebini. Avtor se je moral pošteno potruditi, če naj prikaže inozemstvu na primeren način plodove te zakonodajne periode in se mu mora priznati, da je svoj namen v polni meri dosegel. Poročilo se pričinja s pregledom obdelane materije v laškem jeziku; nato sta v nemškem jeziku podana nastavek in vsebina naslednjih zakonodajnih aktov: 1. uredbe o najnižjih mezdah, o sklepanju kolektivnih pogodb in o spravnem in razsodiščnem postopanju, Sl. N. št. 33-XI-58 z izvršilno naredbo, Sl. Nov. štev. 86-XXVII-191; 2. uredbe o ribo- in rakolovu, Sl. Nov. štev. 112-XXXIV-243 in zakona o sladkovodnem ribarstvu, Sl. Nov. štev. 245-LXXIV-573, pri čemer se avtor pravilno ne izreka o tem, v kakšnem medsebojnem razmerju sta ta dva zakonodajna akta; 3. zakona o gospodarskih zadrugah, Sl. Nov. štev. 217-LXII-463; 4. trgovinskega zakona za kraljevino Jugoslavijo, Sl. Nov. štev. 245-LXXIV-572; 5. uredbe o

kmetijskih zbornicah, Sl. Nov. šte. 46-XV-90; 6. pravilnika o socialnih ugodnostih na drž. prometnih ustanovah, Sl. Nov. šte. 157-XLII-512 s spremembami in dopolnitvami, Sl. Nov. šte. 193-LVI-422 in z navodili in obrazci; 7. uredbe o izvršitvi delavskega zavarovanja za primer starosti, onemoglosti in smrti, Sl. Nov. šte. 64-XIX-122 z izvršilno naredbo in pravilnikom o prostovoljnem povišanju zavarovanja; 8. uredbe o razširitvi pokojninskega zavarovanja nameščencev na področje cele države, Sl. Nov. šte. 272-LXXIV-622; 9. uredbe o nadzorovanju zavarovalnih podjetij, Sl. Nov. šte. 46-XV-91 in slednjič 10. uredbe o uvedbi Ip, Sl. Nov. šte. 151-XXXIX-292 z uredbo o spremembah in dopolnitvah Ip in uredbo o uvedbi Cpp na področju Velikega sodišča v Podgorici.

Povod nastanka in vsebina teh zakonodajnih aktov kakor tudi zveza s prejšnjim pravnim stanjem sta označena na kratko, toda zanesljivo. Samo pri orisu trgovinskega zakona odkazuje avtor glede podrobnosti na prof. Škerljevo izdajo v „Merkurjevi“ založbi, kar je razumljivo in samo hvale vredno, ker bi sicer iz nameravanega pregleda nastala obsežna razprava. Glede Uip se je avtor omejil na opis dosedanjega pravnega stanja; pravilno, ker bi naštevanje mnogobrojnih drobcev utrujalo in inozemstva ne more zanimati. V poročilu bi bilo event. še omeniti uredbo o avtorskopravnem posredovanju Sl. Nov. šte. 18-VI s pravilnikom in uredbo o izvršbi zoper samoupravna telesa in zoper javne in splošno koristne ustanove. Sl. Nov. šte. 297-LXXVII, ker bi utegnili zanimati širši krog čitateljev.

Dr. Juri Štampihar.

Pigon A. C. Socialism versus Capitalism. London 1938. VII + 139 str. 4 s. 6 d.

Knjiga profesorja politične ekonomije na Cambridgeski univerzi, kakor poudarja izrečno P. v predgovoru, ni namenjena „ekspertom“, t. j. strokovnjakom, ampak „splošnemu bralcu“. Temu dodaja pisec, da ni naloga akademskega nacionalnega ekonoma, niti ne spada v njegovo kompetenco, nastopati bodisi kot zagovornik, bodisi kot nasprotnik kakega političnega programa. Vendar je njegova naloga in tudi spada v njegovo kompetenco, da navaja sistematično glavne razloge ekonomskega značaja, ki bi veljali kot argumenti pro in contra. V tem smislu primerja P. kapitalizem in socializem, stremeč za tem, da najbolj objektivno pretehta prednosti in nedostatke vsakega teh dveh sistemov.

Prvo poglavje se bavi z definicijo in opisom kapitalizma in socializma. V nadaljnjih poglavjih rešuje P. vprašanje o prednostih enega ali drugega sistema z vidikov: porazdelitve bogastva in dohodkov (2. poglavje), uporabe produkcijskih sredstev (3. pogl.), brezposelnosti (4. pogl.), dobička in tehnične produktivnosti (5. pogl.), problema vzpodbude k delu (6. pogl.), problema racionalne razdelitve produkcijskih sredstev v centraliziranem socialističnem načrtnem gospodarstvu (7. pogl.) in problemov, zvezanih z obrestno mero (8. pogl.). Po tej vsestranski primerjavi obeh sistemov prihaja pisec do neodločnega zaključka, da ne dajejo vsi pregledani argumenti možnosti praktične izbire med kapitalizmom in centraliziranim socialističnim gospodarstvom, zlasti še zaradi velike relativnosti vsakega teh dveh gospodarskih ustrojev. Vendar se na več krajih jasno vidijo avtorjeve simpatije do socializma. Toda vkljub temu pravi P., da „bi za sedanjí čas“, če bi imel vodstvo svoje domovine, „obdržal v splošnem kapitalistično strukturo gospodarstva ter bi jo popolnoma modificiral“ (137 str.). Omenim še, da navaja P. večkrat kot argumente za socializem prednosti in uspehe sovjetskega gospodarstva. Dvomim, da bi ti argumenti

iskreno prepričali kogar koli sedaj, t. j. po 21 letih boljševiškega eksperimenta v Rusiji in po rezultatih tega eksperimenta. Zelo značilno je, da pri sebi doma P. noče ponoviti tak eksperiment.

A. Bilimovič.

Koranyi Karol: Bibliografia historyczno-prawna za lata 1926—1936: I. Lwów (Gubrynowicz i Syn) 1938. Str. 499.

V letu 1927. je izdal univ. prof. in glavni tajnik Lvovske akademije znanosti Przemysław Dąbkowski „*Universalis chronica historiae iuris*“ (powszechna kronika historyczno-prawna) za l. 1920—1925. Hotel je to delo še sam nadaljevati, pa ga spričo prevelike druge zaposlenosti ni zmozel. Naprosil je univ. prof. Karla Koranyija, da bi mu priskočil na pomoč. Ta se je dela poprijel in prvo polovico posvetil Dąbkowskemu za 40letnico njegovega znanstvenega delovanja. Vse to stoji v latinskem predgovoru knjige. Opravljeno delo je zahtevalo silno mnogo truda, zato pa je za vsakega pravnega zgodovinarja, pa tudi vsakega znanstveno delujočega jurista prevažno. V poglavjih: viri, zgodovina virov, pravna književnost in njena zgodovina, zgodovina doktrin, kazensko pravo, procesualno pravo, zasebno pravo, meddržavno zasebno pravo, trgovinsko pravo in pomorsko pravo je navedenih po avtorjih, naslovih, krajih in času izdaje 8054 književnih del iz vsega sveta, če se količikaj tičejo pravne zgodovine. Pri slovanskih in romanskih, madžarskih in izvenevropskih delih je naslov preveden v nemščino ali francoščino. Pri razpravah, ki niso samostalno izšle, kaže točen citat, kje jih treba iskati. Pregled celokupne bibliografije je nad vse poučen: Tu spoznaš, kaj je izšlo v desetletju važnega za rimsko, germansko, slovansko in še drugo pravo; tu vidiš, v kakšni stroki se je ta ali oni pisec odlikoval; tu se poučiš, pri katerih narodih je večje ali manjše zanimanje za to ali ono panogo prava i. pod. Med 8054 deli je obsežena skoraj vsa svetovna pravna književnost. „Skoraj“ smo dejali, ker smo vendar pogrešili — na brzo roko! — nekoliko znanih imen, kot n. pr. Italijana Alda Albertoni-ja, ki se je tako uspešno bavil z bizantologijo, pa, žal, tako rano umrl, ali Bolgara Josifa Fadenhehta, ki deluje tudi na pravnozgodovinskem polju itd. Od Slovencev so navedeni Čremošnik Gregor (3 dela), Dolenc Metod (12 del), Korošec Viktor (6 del), Kos Milko (2 deli), Krek Gregor (1 delo), Skaberne Fran (1 delo); moglo bi se pa pač navesti še nekoliko drugih slovenskih avtorjev in del. („Pravna zgodovina za slovensko ozemlje“ še ni navedena; spada pač v drugi del bibliografije). Avtor se zahvaljuje svojim pomagalcem in navaja med njimi za „*terras iugoslavicarum et bulgaricarum*“ docenta varšavske univerze Stanislava Borowskega, o katerem vemo, da je študiral več let tudi v Beogradu. Bibliografija še ni zaključena. Napovedani II. del bo obsegal naslednja poglavja: *Jus ecclesiasticum, Relationes inter Ecclesias ac Rem publicam, Jus gentium, Instituta et Administratio, Historia rerum socialium et oeconomicarum, opera generalia, varia*. Tudi dopolnila k prvemu delu so napovedana. Vsekakor bosta oba dela ogromnega pomena za vsakega znanstvenega delavca, pa naj pripada kateri koli narodnosti. Poljaki so s tem delom, ki je izšlo v njihovi Akademiji znanosti, prekosili zlasti tiste neslovanske narode, ki so se držali neznanstvene metode „*Slavica non leguntur*“.

Dr. Metod Dolenc.

Zbornik znanstvenih razprav. XV. letnik 1938—1939. Izdaja profesorjski zbor juridične fakultete. Ljubljana, 1939. Str. 241.

Letošnji zbornik prinaša sedem tehtnih razprav iz različnih področij pravne vede. Na prvem mestu razvija dr. A. Bilimovič

splošno sliko o „Agrarni strukturi Jugoslavije“ in še posebej Slovenije. Svoje zaključke izvaja iz števila kmetijskih gospodarstev (obratov) in iz površin teh ter ugotavlja, da je slednja premajhna, da bi preživljala vse kmetijske družine. Ker zaradi tega ne dobe zaposlitve vse delovne kmetijske moči, nastaja težka brezposelnost kmetskega prebivalstva in s tem čim dalje težja relativna agrarna hiperpopulacija. V razpravi „Vrednotenje dokazov v sodnem kazenskem postopanju“ raziskuje dr. M. Dolenc vprašanje, kdaj velja v kazenskem postopanju svobodna ocena dokazov, kdaj se zahteva dokaz resničnosti v polni meri, kje zadostuje le izkaz verjetnosti, nadalje kakšno ocenjevanje se zahteva za tipične primere dokazovanja. Prof. dr. St. Lapajne podaja v „Načrtu priposestvalno- in zastaralnopravnih določb za jugoslovanski državljanski zakonik“ popolno besedilo za omenjeni načrt. V obširni razpravi „Kriminalna etiologija“ (s podnaslovom „Nauk o faktorjih zločinstvenosti“), ki jo oznamenja avtor sam kot prispevek za večje sistematično delo, prihaja prof. A. Maklecov do zaključkov, da zločin ni niti zgolj funkcija gospodarske konjunkturalne določenega gospodarskega ustroja, niti izključno zgolj posledica degeneracije ali bolezni, niti samo rezultat moralne pokvarjenosti. S tem se postavlja na stališče pluralizma faktorjev zločinstvenosti, češ da so v življenju vplivi notranjih in zunanjih faktorjev nerazdružljivo povezani med seboj ter da učinkujejo vedno s posredovanjem psihofizične osebnosti poedinca. V razpravi „Nekatere krivičnosti v sistemu naših neposrednih davkov“ kaže dr. Vl. Murko, da nasprotuje naš davčni sistem tu pa tam tako načelu formalne kakor tudi materialne pravičnosti. Niti niso naši davki splošni, na to kažejo številne individualne oprostitve, niti se ne ozirajo na celokupno davčno sposobnost posameznega davčnega zavezanca. Dr. E. Spektorski obravnava v razpravi „Tri pravne teorije“ pluralizem, ki se je pojavil tudi v sodobni pravni znanosti ter skuša najti te razlike med normativnim, imperativnim in indikativnim elementom v pravu.

Bibliografia giuridica internazionale. Vol. IV — anno 1935, fasc. 5. Prinaša seznam juridičnih knjig in spisov, izdanih v letu 1935. v Poljski in v Veliki Britaniji in britanskem imperiju. Str. 549—681.

Dr. Birchmeier W: *Pravosudje u švajcarskoj.* Ponatis. Biblioteka časopisa *Pravosudje*, sv. 6. Beograd 1939. Str. 12.

Dr. Džisalović R: *Pravna mogućnost odlaganja raspisanih izbora i saziva Narodne skupštine.* Ponatis. Biblioteka časopisa *Pravosudje*, sv. 13. Beograd. 1939. Str. 8.

Dr. Furlan Boris: *Racionalizem in revolucija.* Posebni odtis iz *Sodobnosti*. Ljubljana. 1939. Str. 15.

Dr. Töreky Geza: *Pravosudje u Madjarskoj.* Ponatis. Biblioteka časopisa *Pravosudje*, sv. 8. Beograd. 1939. Str. 7.

Dr. Jeremić Stojan: *Žalba zbog ništavosti presude berzanskog izbranog suda po članu 4 Ugrpp.* Ponatis. Biblioteka časopisa *Pravosudje*, sv. 11. Beograd. 1939. Str. 15.

Dr. Korošec Viktor: *Einige Beiträge zum hethitischen Sklavenrecht.* Posebni odtis iz *Festschrift Paul Koschaker*. Weimar. 1939. Str. 127 do 139.

Dr. Kulaš Juraj: *Krivična odgovornost lekara i nadrilekara.* Posebni odtis iz *Policije*. 1939. Str. 80.

Dr. Kulaš Juraj: *Projekat zakona o istupima.* Posebni odtis iz *Policije*. 1939.

Dr. Lazarević Adam: O parničnoj legitimaciji stečajnog dužnika i upravitelja stečajne mase. Ponatis. Biblioteka časopisa Pravosudje, sv. 5a. Beograd. 1939. Str. 10.

Maklecov Aleksander: Kriminaliteta in domoznanstvo. Posebni odtis iz Obzorij. 1939. Str. 198 do 204.

Dr. Matijević Ivo — dr. Čulinović Ferdo: Komentar zakona o izvršenju i obezbeđenju. IV. Knjiga, 2, 3. §§ 65 do 104. Beograd. Štamparija Svetlost. 1939. Str. 1407—1566.

Odredbe u pogledu razreza specialnog doprinosa za Fond narodne odbrane. Zagreb. Tipografija. 1939. Cena din 5. Str. 31.

Perić Živojin: Zakonitost i mir. Ponatis. Biblioteka časopisa Pravosudje, sv. 7. Beograd. 1939. Str. 7.

Pravilnik za izvršenje uredbe o ratnim invalidima i ostalim žrtvama rata. Zagreb. 1939. Tipografija. Str. 133. Cena din 20'—.

Dr. Pržić Ilija: Problem manjina i prostorno načelo u novom nemačkom Međunarodnom pravu. Ponatis. Biblioteka časopisa Pravosudje, sv. 14. Beograd. 1939. Str. 15.

Dr. Stefanović Jovan: Uslovi za sticanje i vršenje prava glasa kod nas. Ponatis. Biblioteka časopisa Pravosudje, sv. 8. Beograd. 1939. Str. 7.

Šapčanin Sava: Da li se prema § 950 gradj. zak. može ugovoriti kraća zastarelost od one koju zakon predviđa, a naročito kod poslova osiguranja. Ponatis. Biblioteka časopisa Pravosudje, sv. 12. Beograd. 1939. Str. 16.

Dr. Škerlj Milan: Članstvo u organima privrednih zadruga. Ponatis. Biblioteka časopisa Pravosudje, sv. 10. Beograd. 1939. Str. 22.

Dr. Škerlj Milan: Le società per azioni secondo la nuova legge commerciale jugoslava. Posebni odtis iz Rivista del diritto commerciale. Milan. 1939. Str. 21.

Viglietti Vitale: Le premesse metafisiche della dottrina di G. Del Vecchio. Lo Stato corporativo. Napoli. 1938. Str. 93. Cena 15 lir.

Dr. Žourek Jaroslav: Snahy o organizaci míru v americkém světađílu. Posebni odtis iz Hlidky mezinárodního práva. Praha. 1938. Str. 55.

Članki in razprave v pravniških časopisih. Arhiv LV, 5—6 (u čast dr. Božidara Markovića): Tasić Dj.: Božidar Marković kao nastavnik. Dolenc M.: Boža Marković — pokretač institucije uslovne osude. Milić I.: O 30-godišnjici Friedjungovog procesa. Solovjev A.: Žene kao porotnice u Dušanovom zakoniku. Vasiljević T.: Ličnost i rad dr. B. Markovića. Perić Ž.: Relativnost jedne kategorije propisa Krivičnog zakonika. Frank St.: Standardi i direktive u kaznenom pravu. Acimović M.: Funkcionalna nadležnost redovnih krivičnih sudova u shvatanju vladajuće doktrine i pozitivnog prava. Maklecov A.: Statika i dinamika u tipologiji zločinaca. Krajinski N.: Psihologija kolektiva. Struve P.: O odnosu između ekonomskog i pravnog. Milobar F.: Demokracije i totalitarne države. Marković B.: Jedan pogled na filozofiju prava u savremenoj Francuskoj. Popović Dj.: Sila i pravo. Blagojević B.: Tumačenje izuzetaka. Ilić A.: Posredovanje Austrije za izmirenje Porte sa Srbijom 1810 god. Radojković M.: Francuska i narodni pokreti u Austriji 1848. Jovanović Sl.: Krivična odgovornost ministra po Ustavu od 1931. Spektorski E.: Aleksandar Gradovski. Novaković M.: Razvitak panamerikanskog pokreta. Krbek I.: Samouprava i demokratija. Stefanović J.: Sankeija parlamentarnog režima. Ilić M.: Osnovna obeležja novog opštinskog uređenja u Nemačkoj. Pržić I.: Međunarodni krivični sud. Vladislavljević M.: Realna unija kao stvarna savezna država. Djordjević J.: Pretsednički sistem. Stjepanović N.: Prejudicio pita-

nje i naše administrativno sudstvo. Arandjelović D.: O izvršenju uzajamnih obligacija po poljskom zakonu o obligacijama i našem grad. zak. Škerlj M.: Da li je osnovan naziv „društvo sa ograničenom odgovornošću?“ Lapajne S.: Gde da zakonodavac stavi naše buduće kolizione norme? Eisner B.: Treba li u našem jedinstvenom gradj. zak. predvideti zakonsko pravo prvokupa (prekupa, preće kupnje)? Zuglia S.: Prvenstveni red prinudnih založnih prava i prava na namirenje po Ip. Smirnov K.: Successio in universum ius u rimskom naslednom pravu. Troicki S.: Nadležnost pravoslavnih crkvenih sudova u pogledu dodeljivanja dece. Konstantinović M.: Odgovornost zakupca za požar. Rastovčan P.: Dvije primjedbe za uvodni zakon za Trgovački zakon. Bartoš M.: Krivično devizno zakonodavstvo i privatnopravni poslovi. Begović M.: Može li prelaz na islam poslužiti kao uzrok za razvod braka. Mirković Dj.: Pravo glasa banaka kao držalaca stvarno tuđih akcija. Lazarević A.: Promena i sukcesija stranaka u izvršnom postupku. Blagojević V.: Obavezni pokušaj mirenja parničara pre spora i određivanje najvišeg iznosa taksa i nameta prema pretpredlogu franc. zak. o sud. gradj. postupku. Pantelić D.: Nadležnost krivičnih sudova za privatnopravna potraživanja. Todorović M.: Fiziokratska teorija o državnim dugovima. Žujović M.: Značaj privrednih stupnjeva. Lovčević J.: Nemački poreski bonovi. Bajić S.: O štrajku sa zauzimanjem fabrika. — **Branić 5:** Simić V.: O polaganju sudijskog i advokatskog ispita na području kasacionog suda u Beogradu s obzirom na t. 4 § 33 fin. zak. za 1938/39. Živadinović M.: O signaturi, posebno s obzirom na pravne lekove koji dolaze pred sud bez potpisa advokata. Vukčević R.: O amnestiji uvreda i kleveta kažnjivih po zakonu o štampi i po kriv. zak. Djonović N.: Kritika predosnove gradjanskog zakonika. Miletić V.: Oživite zakon. Mišić D.: Zakon o suzbijanju zloupotrebe u službenoj dužnosti je ukinut. — **Branić 6:** Tasić Dj.: Šta je savezna država u poredjenju sa drugim oblicima državnih zajednica i, posebno, sa autonomijom. Protić K.: O odgovornosti notifikanta na naknadu štete. Milović R.: Uticaj istražnog zatvora na izricanje novčane kazne. — **Mjesečnik 5—6:** Vuković M.: Razvitak pravne kvalifikacije trgovca. Lephamer M.: Nekoliko pitanja iz uredbe o likvidaciji zemljoradničkih dugova. Štengl B.: Pravo služboprimeca na otparinu po § 333 zak. o radnjama. Buč A.: Postupak i granice rješavanja sukoba nadležnosti po Kasacionom sudu u gradjanskim sporovima. Kereskenji Z.: Shodnost primjene propisa § 85/2 kz. na krivično djelo iz § 276 kz. Vidrić L.: Još o tumačenju § 24 t. 5 b fin. zak. 1937/38. Milić I.: Proces Isusov i replika prof. Lietzmanna. Blagojević B.: Pokušaj sintetičke odgovornosti, s posebnim obzirom na predosnovu gradj. zak. za kraljevinu Jugoslaviju. Tomašić D.: Politička misao u Srbiji. Lenac R.: Još o troškovima izlučnih parnica. Dr. Josip Šilović. — **Policija 5:** Čubinski M.: Socijalni značaj gradjanskog zakonika i njegova reforma u našoj državi. Mišić D.: Dve paralele iz gradjanskog zakonika (§§ 57, 507, §§ 121, 517). Cvjetković B.: Postepeno likvidiranje kućnih zadruga. Kulaš J.: Krivična odgovornost lekara i nadri-lekara. Kulaš J.: Projekat zakona o istupima. Kante V.: Opomena kao policijska mera po italijanskom zakonu o javnoj bezbednosti. Gudac E.: Izmene i dopune zakona o opojnim drogama. Vuković G.: Invalidske potpore po novoj uredbi. — **Policija 6:** Kante V.: Konfinacija u italijanskom zakonu o javnoj bezbednosti. Bajer H.: Naknadno rešenje o veličini i naplativosti troškova izvršenja kazne lišenja slobode. Tulio B.: Krivična profilaksa u italijanskoj policiji. — **Pravosudje 6:** Ancel M.: Kratak pregled pravosudja u Francuskoj. Blagojević B.: Kvalifikacija pravnih lekova po vanparničnom postupku. Štengl B.:

Pravilnik o zamjeni isprava novim obligacijama br. 120300 od 23. novembra 1938 god. Čosić F.: Kada je za ugovor o kupnji nasledstva potreban javnobeležnički akt? Gavela A.: Radne čete i suzbijanje kriminaliteta. Pavlović V.: Naši vojni sudovi. Šumanović A.: Može postojati sticaj djela iz § 139 Kz. sa onim iz § 301 Kz.

Razne vesti.

Kronika društva „Pravnika“. Na dan 2. julija t. l., dobre tri mesece po stoletnici smrti, je društvo „Pravnik“ obudilo spomin na velikega slovenskega pravnika dr. Tomaža Dolinarja. Povabilu so se odzvali društveniki iz Ljubljane, Škofje Loke in Kranja ter v prav tako velikem številu prebivalstvo vasi Dorfarjev in Žabnice, ter predstavniki oblastev iz Škofje Loke in občine Stara Loka. Zbrano občinstvo je nagovoril društveni predsednik dr. Dolenc. Za njim je podal kratak pregled Dolinarjevega življenja in delovanja priv. doc. dr. St. Bažič. Opisal je v lepih besedah vzpon tega zanimivega moža iz preprostega kmetkega stanu, ki ni iskal nikoli zunanjih časti, ampak mu je bilo glavno vodilo njegovega življenja delo, kar mu je prineslo slavo in še danes hvaležen spomin njegovih sorojakov. Za njim je poudarjal kot zastopnik ljubljanske pravne fakultete prodekan dr. R. Sajovic, kako je vplivalo Dolinarjevo delo navzlic temu, da je bilo izvrševano v tujini, tudi na njegove sorojake in kako se poslužujemo še danes njegovih zaslug. V imenu slušateljev — pravnikov domačinov je spregovoril lepe besede slušatelj Hafner, v imenu občine Stara Loka pa gd. Šifrar. S tem je bila spominska slovesnost zaključena; napravila je med domačim prebivalstvom najlepši vtis. — Društvu so pristopili novi člani: dr. Merhar Bogdan, sodnik v Murski Soboti, dr. Dremelj Tone, sodni pristav v Ljubljani, odvetnika Lenček Niko v Škofji Loki in Kornhauser Drago v Ljubljani.

Osebnosti. Postavljeni so: Štukelj Josip za poštne direktorja v Ljubljani, dr. Turnšek Viktor za sekretarja pri upravnem sodišču v Celju, Bjelič Dušan za finančnega svetnika, dr. Nemec Anton za finančnega pristava, oba pri finančni direkciji v Ljubljani. — Odvetniško pisarno je odprl dr. Dekleva Jože v Ljubljani, preselili so se odvetniki dr. Jarc Franc v Ribnico, dr. Sket Ivan v Celje, dr. Lovrenčič Ivan na Vrhniko. — V pokoj sta stopila načelnik dr. Ratej Fran in poštni direktor dr. Vagačja Anton. — Umrli sta višji finančni svetnik Perne Hinko in pol. upravni pripravnik Breznikar Jožef.

Dr. Vladimir Globočnik. V svojem stanovanju na Dunaju I., Schellinggasse, je umrl dne 27. marca t. l. v 79. letu sekcijski načelnik v p. dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodolski, sin bivšega vladnega svetnika, dolgoletnega postojnskega okr. glavarja in slovenskega kulturnega delavca Antona Globočnika pl. Sorodolskega iz znane fužinarske rodbine Globočnikov v Železnikih in Ane. roj. Terčič.

Vladimir Globočnik se je rodil dne 19. novembra 1860 v Čakovcu, kjer je bil takrat njegov oče okrajni predstojnik. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani in v Trstu (matura 1878), univerzo v Gradcu in na Dunaju (doktorat prava 1884). Že l. 1882. je vstopil kot konceptni pripravnik pri finančnem ravnateljstvu v Trstu ter tam napredoval za finančnega komisarja. L. 1889. je bil poklican v finanč-